

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การสุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการดำเนินงาน คือ การศึกษา ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรในการศึกษามี 2 ประเภท

1. ตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม มีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multiple Stage Sampling) ดังนี้

1.1 สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จากจำนวนทั้งสิ้น 8 กลุ่มโรงเรียน มากกลุ่มละ 1 โรงเรียน ได้โรงเรียนที่สุ่มได้ทั้งหมด 8 โรงเรียน

1.2 สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในโรงเรียนที่สุ่มได้มาแล้ว ทั้งหมด 8 โรงเรียน ในข้อ 1.1 โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ได้จำนวนนักเรียนห้องละ 40 คน รวม 8 ห้องเรียน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 320 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามโรงเรียน

รายชื่อโรงเรียน	จำนวนตัวอย่างประชากรนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
1. โรงเรียนวัดสังเวช	40 คน
2. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	40 คน
3. โรงเรียนหอวัง	40 คน
4. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	40 คน
5. โรงเรียนเทพศิลา	40 คน
6. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	40 คน
7. โรงเรียนบางมดวิทยา “สี่ลูกหวาดจวนอุปถัมภ์”	40 คน
8. โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	40 คน
รวม	320 คน

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างประชากรนักเรียนจากโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา โดยการเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วใช้วิธีการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จากนักเรียนจำนวน 13 ห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 9 จำนวน 40 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่ว ๆ ไป เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) อีกส่วนหนึ่งเป็นแบบสอบถามการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ตามมาตรวัดของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

- 1) นำความรู้ไปปฏิบัติสม่ำเสมอ ให้คะแนน 4
- 2) นำความรู้ไปปฏิบัติบ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอ ให้คะแนน 3
- 3) นำความรู้ไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้คะแนน 2
- 4) นำความรู้ไปปฏิบัติน้อยครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย ให้คะแนน 1

2. แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ คือ

1) ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไร

2) นักเรียนนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร ในด้านการพึ่งตนเอง ด้านการประหยัด ด้านการมีระเบียบวินัย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3.2 ในการสร้างแบบสอบถาม สร้างข้อคำถามครอบคลุมถึง การนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการสอบถามระดับการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีคำตอบที่กำหนดให้เลือกตอบ ตามลักษณะค่านิยมที่นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ส่วนแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์การนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีประเด็นคำถามที่มีลักษณะปลายเปิด มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่

- 1) ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไร
- 2) นักเรียนนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร ซึ่งแบ่งออกเป็น

2.1 ด้านการพึ่งตนเอง

2.2 ด้านการประหยัด

2.3 ด้านการมีระเบียบวินัย

2.4 ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

2.5 ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3.3 นำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก) พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้อง เพื่อนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิใช้เวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2543 ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ ข้อแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิได้นำมาปรับปรุงบางประเด็น เช่น

ข้อที่ 8 จาก บริโภคอาหารไม่ให้เกิดอ้วน เป็น เลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าและไม่ให้เกิดอ้วน

ข้อที่ 12 จาก ชื่อเครื่องอุปโภคเท่าที่จำเป็นและตามฐานะ เป็น ชื่อเครื่องอุปโภคเท่าที่จำเป็น และเป็นประโยชน์

ข้อที่ 25 จาก ไม่โกรธเพื่อนจนคิดทำร้ายเพื่อน เป็น หักห้ามความโกรธไว้ และไม่คิดทำร้ายเพื่อน

ข้อที่ 28 จาก ไม่หยิบฉวยสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนมาใช้เป็นของตัวเอง เป็น ไม่ถือโอกาสเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนมาใช้เป็นของตัวเอง

ข้อที่ 35 จาก แต่งกายถูกต้อง และเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย เป็น แต่งกายถูกต้องและเหมาะสมกับสถานภาพนักเรียน และวัฒนธรรมไทย

ข้อที่ 39 จาก ร่วมกิจกรรมแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในวันสำคัญ เป็น ร่วมกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในวันสำคัญและโอกาสต่าง ๆ

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนักเรียนชาย หญิง โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคมที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2543 เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการทำแบบสอบถามแต่ละข้อหรือไม่ ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความเข้าใจในข้อความแต่ละข้อที่นำไปทดลองใช้ และนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคมที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 5 คน

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม และนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

4.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากกรมสามัญศึกษาถึงโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

4.2 การส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปตามโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง และนัดหมายการเก็บแบบสอบถามกลับคืน ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 28 สิงหาคม 2543 ถึงวันที่ 8 กันยายน 2543

4.3 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนชาย หญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง สัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ภาคผนวก ง) ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์มีการซักซ้อมความเข้าใจในเรื่องที่จะสัมภาษณ์ นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ การสัมภาษณ์ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ระหว่าง วันที่ 20 พฤศจิกายน 2543 ถึงวันที่ 1 ธันวาคม 2543 ผู้วิจัย

ดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนด้วยตนเอง บันทึกเทป จดบันทึกรายละเอียด และถอดเทปนำมาสรุปเป็นความเรียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม “การศึกษาการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร” มีขั้นตอนดังนี้

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาแจกแจงความถี่ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

5.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และอ่านค่าตามความหมายของระดับค่าเฉลี่ย

5.3 นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาถอดเทป แจกแจงความถี่ ตามประเด็นคำถามทั้ง 2 ข้อ ที่สอดคล้องกัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1.1 หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

1.2 ค่ามัธยเลขคณิต

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X}	แทน	ค่ามัธยฐานเลขคณิต
N	แทน	จำนวนผู้ตอบทั้งหมด
f	แทน	ความถี่ของคะแนน
X	แทน	น้ำหนักของคำตอบ 4, 3, 2, 1

(ประกอบ วรรณสูตร, 2542: 69)

โดยกำหนดความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

3.56 – 4.00	หมายความว่า	นำความรู้ไปปฏิบัติสม่ำเสมอ
2.56 – 3.55	หมายความว่า	นำความรู้ไปปฏิบัติบ่อย แต่ไม่สม่ำเสมอ
1.56 – 2.55	หมายความว่า	นำความรู้ไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง
1.00 – 1.55	หมายความว่า	นำความรู้ไปปฏิบัติน้อยครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N} \right)^2$$

S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนผู้ตอบ
f	แทน	ความถี่ของคะแนน
X	แทน	ค่าของคะแนนที่กำหนดตามน้ำหนักของคำตอบ 4, 3, 2, 1

(ประกอบ วรรณสูตร, 2542: 70)

6. การนำเสนอข้อมูล

- 6.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นค่าสถิติ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 6.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอในรูปแบบตารางการแจกแจงความถี่ และสรุปเป็นความเรียง